

NIEUWE WEBSITE MAASTRICHTS DIALECT

De taol heeft de toekomst

In het Theater aan het Vrijthof werd gisteren **de nieuwe dialect-website www.mestreechtersaol.nl** gepresenteerd. Niet alleen een naslagwerk, maar ook een nieuwe toekomst voor 't Mestreechs.

door **Stefan Gybels**

Taol, taole, tääle. Afkomstig van het vroegmiddelnederlandse 'tale'. Of zoals in het Sermoen, de oudste Maastrichtse dialecttekst uit 1729 al te vinden is, 'taul'. *Mien/m'n taol, dien/d'n taol, eus taol*. Rijnwoorden: *daol, dwaol, kraol, kwaol, paol*. Maar ook: *digitaol, begienesaol en intercontinentaol*. De nieuwe website www.mestreechtersaol.nl is een onuitputtelijke informatiebron over het Maastrichts dialect. Gisteren presenteerde Roger Weijnenberg, de man achter de site, zijn meesterstuk. Of beter nog: zijn monnikenwerk. 't Mestreechs als gestandaardiseerd naslagwerk. Drie jaar lang was hij bezig met de website. Nam er zelfs onbetaald verlof voor op. „Toen ik eenmaal bezig was, kwam het ene na het andere idee”, zegt Weijnenberg. De Maastrichtenaar ontwierp in 2007 een digitale dictionaire voor taalgennootschap Veldeke Mestreech, die ook opdrachtgever en financierder van de nieuwe site is. Achterliggende gedachte: het opzoeken van Maastrichtse woorden versimpelen, en ook aantrekkelijk maken voor de jeugd. Weijnenberg had toen al ideeën om dat digitale naslagwerk uit te breiden. En hoe. In

de nieuwe site zijn de dialectboeken *De Nuie Mestreechsen Dictionair*, 't *Dictionairke vaan 't Mestreechs*, *Good en Geisteg gezag*, *Mestreechs eus Moojertaol* en 't *Verhaol vaan eus Taol* gedigitaliseerd. Bijna 25.000 trefwoorden zijn te vinden, allemaal voorzien van meervoud, verkleinwoord, herkomst, de grammatica, rijmwoorden en spreekwoorden met het betreffende woord. Weijnenberg tikte zich bijna letterlijk de vingers blauw om alle woorden een plekje te geven. En ontdekte en passant ook dat er hier en daar gaten zitten in wat er tot nu toe aan naslagwerk beschikbaar is. „Zo is de *Nuie Dictionair* lang niet volledig”, zegt hij. „Een prachtig naslagwerk, alle lof voor de samenstellers, maar bij het ene woord staat wél het geslacht, bij het andere weer niet. Dat heb ik allemaal aangepast. Mestreechtersaol.nl moet compleet zijn.” Het inkloppen van de woorden was vooral tijdrovend, het echte onderzoekswerk kwam bij de uitspraak. Weijnenberg besloot het International Phonetic Alphabet (IPA) te gebruiken, wat redelijk uniek is voor een dialect. „Maar ik had een goed uitspraakstelsel nodig om de rijmwoorden te kunnen toevoegen”, zegt Weijnenberg. Al doende ontdekte hij dat er zelfs in het wetenschappelijk onderzoek

'The dialect of Maastricht' van Carlos Gussenhoven en Flor Aarts wat hiaten zitten. „Sommige klanken staan er niet in”, zegt Weijnenberg. „Iets dat Gussenhoven en Aarts, met wie ik veel heb samengewerkt, zeer interesseerde. Daarom werken we nu aan een nieuw wetenschappelijk artikel.” Het zijn vooral interessante bijkomstigheden bij zijn hoofdtaak: de nieuwe website, die overigens ook als app voor de smartphone te krijgen is. „De papieren naslagwerken zijn óf redelijk prijzig, óf niet meer te verkrijgen. Deze site moet een laagdrempelig en gratis alternatief bieden.” Doel: 't Mestreechs levendig houden. Weijnenberg: „Daarbij hoop ik dat we jongeren meer gaan aanspreken. Ik merk dat de jeugd op sociale media en in sms'jes bijvoorbeeld al volop Maastrichts schrijft. Niet perfect, maar ach, het gaat erom dat ze het doen. Met de site hopen we dat het aantrekkelijker wordt iets op te zoeken.” Met een knipoog: „We hebben alle woorden erop staan en hebben geen ethische pretenties. Dus ook de woorden van de *dialectplekjes* met *sjampwäörd*.” Met de nieuwe site heeft de taol de toekomst. 't Mestreechs loopt voorop. Of, zoals het in het Sermoen al te lezen was: „*Ich sal uch bewiesen, dat et Mastreegs de beste van alle de taulen is.*”

Roger Weijnenberg was drie jaar bezig aan www.mestreechtersaol.nl

foto **Loraine Bodewes**

DICTIONAIRE

1 rizzeltaot veur 't woord gezèt

gezèt

zelfstadege naamwoord (v.)

oetspraak / ipa	/gə'zɛt/
meervoud	gezètte
verkleinwoord	gezètsje
etymologie	«1615» Nuinederlands gaset «Frans gazette

1. krant

veurbeldzinne

Heer leus de gezèt allein um te wete wee doet is.
Hij leest de krant alleen om te weter wie er dood is.

VOORBEELD

